

Vredništvo

na Travniki št. 277. I. oddaja. (Vse
skribe tudi na razpoložljivo listu.)

Prejemajo se za plačila vsakršna
oznamila ljud v nemilovrnem jeziku.

Plača se za vsako imitacijo vrste 5
sold., če se oznake samo enkrat po-
sije, če dvakrat, 8 sold.; če trikrat,
10 n. r. n. — Povrh tega za vsak
krat 50 k. za štampelj.

za domačo, slovensko in občno potrebo.

V Gorici, v petek 3. Julija 1868.

Izhaja vsak petek,

Volja po postu pehijana za celo leto
3 gold., za pol leta 1 gold. 60 n., za
četrt, leta 40 n. Ador. sam po-
stija, plača za celo leto samo 2 g. 50
n., za 1/2 l. 1 g. 30 n., za štiri l. 10 n.
Naručilna pisma in reklamacije naj
se pošiljajo vredništvu.

Poznamni listi se prodajajo v Gorici
v bulvarnici K. Sahar-jevina Travniki-
ku po 5 holdov.

V Gorici 1. Julija.

Dve reči ste, na kateri te dni sosebno Avstrija, ob
obrača: cerkvena avstrijska in deska zadeva.

Se predno so sv. Obo papež 22. junija kardinale
ogovorili (glej spodaj), začeli so avstrijski škofje za-
povedoma pastirsko listo ali podušbo izdajati, nastran
tistih verskih postav, ktere so 23. maja moč podelile.
Ker so mnoge stare postave, po katerih se so duhovni
in verni dosihmal ravnali, ob voljavo prišla, je neogib-
no potrebno, da jih viši pastirji podnebe, kako jim bo
treba vesti se v prihodnje. Doyot škofor je še jasno
in dolopno svoje ali prav za prav nepremikljivo cerk-
veno stališče zaznamilo. Kakor ima v „verskih postavah“
državna, svetna oblast zgolj državljane sploh pred
očmi, tako se obračajo škofje do vernih, kot takih, o-
pomisljivaje jih, naj bi, v tom ko državne postave iz-
peljujejo, tudi cerkvenim in verskim zapovedim zvesti
in pokorni bili, kakor jim vest velewa. — Ogibali se
bodo škofje in duhovni, kolikor bodo mogli, da ne pri-
dejo navskriž s svetno oblastjo, in nadjati se je, da,
če bodo dostojnostni, kakor, ki jih ima ministrstvo
izdati, zmerni in previdni, v djanski izpeljavi malokje
kaka navskrižnost nastane. — Kar so sosebno nas Slo-
vencov tiče, smemo poskušati se, da nas verske posta-
ve skoraj nič ne zadevajo. Kar se tiče tega, kar je v
njih pripuščeno (pa ne ukazano), kakor n. pr. svetni

civilni zakon, smemo drzno prerokovati, da taka urano-
ta našega slovenskega naroda nikdar ne okruni. Mno-
go reči v novih postavah so le privolitve spadošnih,
bravornih ljudem, ki pa poštonih, pobožnih ljudi nič
ne brigajo; za nje so mi Slovenci ravno toliko zmo-
žni, kakor za lanski snog. Nektore določbe zapopadajo
zapovedi, so pa nekako kakor nož ali ogoč; kakor
jih bomo znali obračati, bodo hudi v večjo ali manjšo,
ali nikako škodo, n. pr. solsku postavu.

Cerkev, to je papež in škofje pa niso mogli mol-
čati, ker omenjene postave katoliška načela, in dose-
danje cerkveno pravice v Avstriji tu voč, to manj
kratije; drugega niso storili, kot svojo dolžnost, in to
dovolj zmerno in modro; drugače ni bilo pričakovati.

— Tega pa ne bi bili nikdar mislili, da bodo li-
beralnih zopet tak poklonski ropot delali, kakorčun so
razlega po njih časnikih, od kar so se škofje oglašali,
in zlasti od kar je Rim spregovoril. Sostavki, ki jih n.
pr. „Neue freie Presse“ prinaša, niso v človeških mož-
ganih spdooti. Ali ravno to nam bodi dokaz, da mora
vendar nekaj posebnega, nekaj čudopolnega tičati v
pahlevnih razglasih cerkvenih oblastnikov, ker so bde-
no brezversko drhal tako razdražili. Zanašajmo se,
da se revo kmalu izkašljejo. —

Ostaka zadeva je še zmiraj tam, kjer danas vseno
dni. Ako ravno pa ni še poznati, da bi se bil kak po-

Podlistek.

Zvezdar.

(Post.-ab-)

III.

V dolenjem mestu za potokom Senne se je po-
tezala ozka ulica. Slabe kolibo, ki so tam bile, z ubi-
nimi šipami, bile so prav primerne bistnim kupom
v ulici, ktera je imela le pičle ostanke nekdanjega
mesta. V tem umazanem kotiču mesta je živeła una-
zaga strgana drhal. Prebivali so tukaj greh, uboštvo,
siromaštvo. Redko je pošten človek sem le zalezal.
Včeraj je stopal tisto noč po prihodu Asturij-kega,
princa, dobro oblečen človek po tej ulici. Pazljivo se
je sred nje ustavil in svoj plašč z levo roko odgrnil.
Prava roka je držala rog meča. Tako je stopal tiho,
kakel bi v bojnem redu naprej.

Ne gre daleč, pa zasliši drugi hrup v neki ta-
pljarni. Ustavi se na vratih ter ogleduje pri luči, ki jo
skozi vratne špranje vdarjala, krenila svojih pštol.
„Vse v redu,“ godrnja, ter skrije pištole in se tesnejo
v plašč zavije.

Vrata so peljala iz ulice v sobo za pivec krčme
„pri zeleni žabi“ Soba je okajena jama. Tla so iz
desk in s peskom posuta. V zadnjem koncu postranica
(miza); za njo nekaj čepi, je li mož al žena? Misli si
še strgane goste in imaš primerno podobo te jame.
Ti gosti so se zdeli živi starinski trg.

Med moškimi so bile tudi ženske podobe vsejane—
stvari, ki so imele sinje ustnice, steklonate, vdrte oči,
upadena lica, okorne postave. Bile so rudeče in rudeče
malane in s pisanimi trakmi okinčane. Barve so pa
bile obledele. Vsa soba je dišala po pivu i žganji. Na

sedu, po konci nastavljen, je sedel strgan mož, kteri je
iz dudo nčesom zoperno glasovo iztlačeval.

Vredni ti gostje zelene žabe so bili komedijanti in
komediantovke, vrvoplosci, mečojedci, spušani učenci,
medvedovodci in drugi potepuhi, kteri se niso mogli v
človeški družbi dostojnega stališča pridobiti, in kteri so
sif z umetniško zmožnostjo — se ve da, tudi s tajvino
vaakdanji krub služili.

Vstop tujca je zbudil radovednost-vseh pričujočih:
poznalo se mu je, da je bil visokega stanu. Duda ni
več piskala, glave so vkup vtikali, in slišalo se je v
vseh kotih septanje.

Tujec je sedel k posebni mizi, tako da je imel
hrbet s steno zavarovan, in je videl pred sabo družbo
pa vrata.

„Julija! ti lena stvar!“ je reočala ista grdoha
za postranico. „Julija, kje tičiš?“

Pa Julije ni bilo. Jezno se je dvignila tista stvar
in se je prizibala k tujcu. Po obleki je bila podobnejša
ženi ko možu; imela je krilo, pa mornarski klobuk,
čigar stroha je bila zadej širokeja in je tilnik ves
pokrivala. Spod klobuka je režalo obličje, ktero bi se
bilo lahko vzelo za posušeno bučo, ako ne bi bile v
njim oči, oči ki so peklo kakor čebula. Brezzobna usta,
ali prav za prav zdoljena čelust se je klecala, kakor
da bi hotela stara babčina vedno večiti.

„Vrček dobrega“, reče tujec, ki je komaj skrival,
da se mu ženska stidi.

„Kje pa tiči ta lenoba“ je reočala krčmarica pri
zeleni žabi vnovič, ko je vrček pred tujca postavila.
Njoni pogledi, zdelo se je, so ga hoteli prebosti. On je
sedel, pa ni znil besedice; kapica mu je čelo zakriva-
la, obradek je bil ves v plašč zavit.

razumek osnoval, ne moremo verjeti, da ne bi bilo kako zmoe v Pragi na rodovitna tla padlo; o svojem času gotovo dozori. Dovolj nam bodi za zdaj to, da se od vseh strani priznava, da je porazumka s Čehi (in po njih s Slovani sploh) (reba in da je najza, ter da še celo tisti zlobni časniki dunajski „českega vprašanja“ voč se tajó, kteri bi Čehc in vas Slovane nar raji v žlici vode popili.

Ogovor

svetega Očeta, papeža Pija IX., v tajnem konsistoriji 22. junija 1868.

Častiljivi bratje!

Nikdar ne bi bili verovali, častiljivi bratje! da bomo po pogodbi (konkordatu), ki smo jo pred 18 leti s cesarjem avstrijskim in apostoljskim kraljem sklenili, in ktero so se vsi dobri ljudje veselili, danes prisiljeni, pritoževati se zastran raztalitev in stisk, ktero onaj sv. cerkev v Avstriji po sovratnih ljudskih pravomirjih obiskujejo in preganjajo.

21. decembra preteklega leta, je dala avstrijska vlada neko prav nearečno (infanda sane) postavo kot glavno državno postavu, ktera ima veljati po vseh deželah cesarstva, tudi čisto katoliških. Po tej postavi je ustanovljena nepogojna svoboda vseli manou in je pripuščeno dati po tisku priobčevati, kar kdo hoče; verovati, kar je komu drago; svobodna je vest in vera; državljanev ktere koli vere je na voljo dano, napraviti učilnice in odgojivnice; vse kakoršno si bodi vero so druga drugi onaka ter jih državna oblast priznava.

Ker ko smo v svojo žalost to zvedeli, bili bi se koj oglasili; vendar pa smo rajše čakali in molčali, posebno zato, ker smo upali, da bodo avstrijska vlada pravilno očitanje naših častiljivih bratov škofov avstrijskih radovoljno poslušala, da se boljega sveta poprime in spremisli. Nada naša je bila zastohj. — 25. maja je dala ista vlada postavu, ktera vsom ljudstvom avstrijskim, tudi katoliškim, dolžnost nalaga in zanakarja, da otroci iz mešanli zakonov, če so moškega spola, imajo biti očetove vere, če ženskega, pa materine; otroci pod 7. letom ubrajajo, če stariši k drugi veri prestopijo, tudi ž njimi vred od prave vere odpasti. — Te postavu jemljejo tudi vse močtistim obljubam, kterih po vsi pravici in iz dobrega vzroka tirja in zapoveduje katoliška cerkev, predno kdo v mešan zakon stopi; odpad od katoliške in sploh krščanske vere je postal državljanska pravica; vzeta je cerkvi vsa oblast gledé pokopališč,

ter naložena katoliškim dolžnost, na svojih pokopališčih trupla krščanscev pogrebati, če nimajo oni posebnih pokopališč. Tisti dan (25. maja) se pa bila avstrijska vlada razglasiti tudi še neko zakonsko postavu, po kteri so valed naše zgoraj omenjene pogodbe dane postavu čisto ovržene, in vnovič vpeljane stare avstrijske zakonske postavu, ktere so cerkvenim postavam celó nasproti; tako je tudi vpeljan po vsem zaničljiv svetni zakon, kteri je zapovedan takrat, kedar se prime, da se cerkvena oblast brani, zakon sklesiti iz takega takega vzroka, kterega svetna (cesarska) oblast za veljavne in postavne se priznava. Z isto postavu je avstrijska vlada vsu voljavo in sodno oblast sv. cerkve ovršla. — Tako je razglasila tudi postavu zastran šol, po kteri nima imeti cerkev nikacega upliva, in je določeno, da ima samo država naj više vodstvo šolstva in odgojilstva, da ima samo država pravico čavati nad šolami, ter da se vsaki nauk v ljudskih učilnicah imajo oskrbovati mnogoterz verska (bogočastna) poglavarstva; vsaka vera brez razloča ima na dalje pravico, napraviti lastnih šol za otroke svoje vere, s tim pogojem, da so tudi te tako šole naj višeemu državnemu nadzornilstvu podleane, ter da učne bukve svetni uradi pregledujejo; izvzete so samo tiste knjige, po kterih se krščanski nauk uči, te smo cerkvena oblast potrditi.

Po tem takom vidite, častiljivi bratje, kako zavrljivo in pogubo vredno so gnajecbne iste postavu, ki jih je izdala vlada avstrijska, ker nauk katoliške cerkve, častiljivo njene pravice, voljavo njeno in božjo uredbo, kakor tudi naše in tega našega Apostoljskega Sedeta oblast, pogodbo naše že omenjene in celó naturpo pravo kar se da močno žalijo. — Škrb za vse cerkve, ki nam jih je Kristus Gospod izročil, Nas sili, da v tem Vašem veličastnem zboru svoj glas povzdignemo ter valed apostoljske naše oblasti zaničujemo in obsojnjemo omenjene postavu in obče in posamezne vse, kar je v teh ali drugih rečeh avstrijska vlada ali kar so niji (podredni) njeni uradi zoper cerkvene pravice zankazali, storili ali kakor bodi naredili; valed iste oblasti izrekoma zatrfnjemo, da se in bodo te postavu in vse, kar se da iz njih posesti, v nikdar neveljavne (nulliusque roboris habere so fore.) Tiste pa, ki so teh postav začetniki, posebno tiste, kteri se ponasajo, da so katoličani, in vse, kteri so si predrznili jih nasvetovati, o njih sklepati, potrditi in vršiti jih, opominjamo in ročamo, naj bi se spomnili cenzur in cerkvenih kazni, kterim valed apost. določb (konstitucij) in ustanovitev občnih cerkvenih zborov, zapadejo ipso facto tisti, kteri pravice svete cerkve žalijo.

„Hajdi! Še en vrček!“ je zavpil tisti, ki je znal klatno umetnost, da je po trgih pred ljudmi mečo-žri in oginj bljuval.

„Imaš kaj kroglega?“ je krčmarica zalajala. „Plačaj vrček, ki si ga že izpil. Kapljice več ne, doktor ne vidim dhara.“

„Ali mi natočiš, ti rdečooka čarovnica! Da bi se ti kmalu na kršu pekla,“ zatáli umetnik in potegne mošnjo iz globočino svojega žepa, kakor iz jatne.

„O ti obhšenec,“ zakrohota babura, „ni ti se vodo bati, ne vtopiš se ne, če se popoljš po nji. Celo bruseljsko mesto pride gledat, ko te obesijo.“

Častivredna družba je hotela počiti za smehom; smeh pa je bil rezgetanju jako podoben.

„Kaj se smejete?“ zareži mečojedec. „Mošnjo sem našel.“

„V tujem žepu“ seže mu drugi v besedo. „V guječi, ki je bila dans na trgu, je segnil po pomoti v tuji žep in našel v njem mošnjo, ktero je, raztresenih misli kaker je, v svoj žep pletožil. Kdor mečo požira, zna tudi storiti, da mošnjo smuknejo.“

„Ti prekleti komedijant, ti! Moja umetnija še more moža rediti; tvoja pa ti kmalu pokaže, da ti je želodec od več. Vas je že preveč. Saj sem že v Amsterdamu videl učeno prese, ki je kvartalo, povedalo, koliko je ura, in kaj da modri gledavci mislijo. In ni prišel v Antverpo pes, ki igra v svojo korist dade?“

Vnovič dvigne se smeh; takrat pa je veljal komedijantu.

„Pite, jaz plačam vse; bodite veseli, kolikor vam Vaša slaba vest pripušča. Julija pa naj pride sem.“

Krčmarica omolkne, pa ga pisano pogleda: „Julija, Julija!“ so vsi zavpili.

V sobo je priskakljala vljudna deklica. Bila je komaj pet čevljev visoka, pa tako čvrsta, tako živa, da se je zdelo, da se ziblje na smetih, in da ima mesto krvi živo srebro v žilah.

Razuzdani pivci pa so se obnašali ž njo nekako vljudno. To prednost ima čednost, da ljudi prisili, da jo čislajo.

„Zapoj Julija, zapoj njojo pesem,“ prosi mečojedec.

„Jaz bom tebi pola, tacemu potepuhu“!? odvrgne Julija in z glavo pomaja. V hipu je zginila iz sobe.

„Julija, Julija!“ je ročala babura pri ziceni za bi. Pa Julija se za njo ni zmenila.

„Ponosna je kakor petelin“ pravi mečojedec, in obrne se proti diplarju rekoč: „Starcel!“ Zmoči si čreva, plačam jaz; pa glej, da iz svojega meha mojo pesem iztlačiš.“

Diplar je brzo segel po vrčku, je dobro potegnil, potem dudo pod pazduho stlačil in jo koj začel naganjati. Poslušavci so pa eno okroglo zapeli.

Med tem hropom se dvigne tujec in stopi k prostanci k baburi, in se tiho in dolgo ž njo pogovarja. Na zadnje izvleče pazljivo spod plašca teško mošnjo, ktera koj v rokah babure izgine. — Potem se tujec na tihem iz sobe izmuzne.

(Prih. pogl. IV.)

Med temi pa častilimo v Gospodu in hvalimo, kakor so vredni, častiljive Naše brate, nadškofe in škofe avstrijske, kateri so s škofovsko krepkostjo z besedo in dejanjem cerkvene pravice in predomonjeno Našo pogodbo neustrajno branili in čredo (verno) njene dolžnosti opominjali. — Jako želimo, da bi tudi častiljivi Naši bratje, nadškof in škof na Ogerskem, krasni zgled svojih službenih bratov posnemali in z enako živo gorečnostjo pravice sv. cerkve varovali in pogodbo Našo na vso moč branili.

V takih velikih stiskah pa, ktere sveto cerkev v prežalostnih teh časih tarejo, ne bomo nehali, š. b. z vodno vočo gorečnostjo v ponižnosti Našega srca Boga prositi, da bi s svoje vsegarnogodno krepkostjo v se zlobne naklope svojih in svete cerkve sovražnikov vničil, brezbožne njihove namerjanja zatrl, njih napad odbil, ter pripeljal jih v svoji usmiljenosti nazaj na stezo pravičnosti in zveličanja.

Državni zbor.

24. t. m. odloženi dvanajski zbor je zboroval od lani sem s nekaterimi odlogi 13 mesecev. Postav je v tem času vse polno izdelal; 59 jih je cesar že potrdil, 27 pa ne še; načrtov postav, kateri niso še v obeh zbornicah odobreni je 12. Veči del teh zakonov je predložila zbornična vlada, 18 pa so jih zborniki sami nasvetovali. Vseh novih postav skup, potrjenih in nepotrjenih, imamo tedaj, 98.

Ogled po svetu.

Avstrija.

"Novice" pišejo, da je izprosil dr. posl. dr. Tomian predpravo (predkoncesijo) za izmorjenje železnice dolenske iz Ljubljane do Karlovca ali kakajsi drugega kraja v tooso s hrovaškimi in dalmatinskimi že dodelanimi ali namenujenimi železnicami. Zalog za stroške je dr. Tomian tudi že zagotovljen ter se bode trasovanje (merjenje) kmalu pričelo.

Dr. Costa, lani začasno odstavljani župan ljubljanski, preyzame neki šo v malo dneh zopet častno svojo službo. Tako je prav!

Včeraj, 2. jul., je bila v Ljubljani glavna obravnava tožbe zoper "Triglav" a zaradi nastavka v 25. listu "Unsere Deutsch-Liberalen". Državno pravdnistvo je zapazilo v tem spisu pregrešek zoper javni mir in red po § 302 kaz. reda.

Pravila novega "društva za uresničenje in varstvo narodnih pravic" je dotični odbor v Ljubljani že izdelal; kmalu pojdejo na potrdbo.

Za železnico iz Št. Petra (na Krnsu) na Reko se je delo že pričelo.

V "Slov. Gospod." pozivlja gosp. dr. M. Prelog v imenu začasnega odbora rodoljube v dogovor, kako naj bi se na slovenskem Štajarskem osnovali ljudski zbori. Shod za ta dogovor bode 7. dne julija ob 3. popoldne v mariborski čitalnični dvorani; do tega časa pa naj se tudi pisemeni oglasi izvršijo. Dr. Prelog začinja svoj poziv s tem, da željo izrekuje, naj bi zdej, ko imamo postavno pravico za zbere pod milim nebom, se tudi Slovenci po vseh okrajinah zbirali v pogovore kakor to delajo tudi bratje Čehi; in po tem vvodu prestopi na take zbere (tabore) na Štajarskem ter nasvetuje nekatere točke, okoli katerih naj bi se sukale razprave, štajarskim okoliščinam primerne, namreč: 1) število slovenskih štirskih poslancev v deželni zbor naj se pomnoži po razmeri prebivalcev do 22 poslancev; 2) v štirskem odboru naj bosta dva odbornika Slovenca; 3) naj se napravi odsek c. k. slovenske namestnije širske; 4) uradnikom služecim na slovenskem Štirskem naj se postavi obrok, doklej imajo biti večji jeziku slovenskemu v govoru in pismu; 5) slovenska gospodarska šola in slovensko gospodarsko društvo; 6) ravnopravnost jezika na glavnih in srednjih učilnicah; 7) odštevanje prispevkov za nemške zavode in ustanovitvev slovenskih.

Da pa ta predlog ne ostane na papirju, pozivlja dr. Prelog vse štirsko rodoljube, odlikaše, deželne poslance, duhovnike, posestnike, odvetnike, biležnike, zdravnike, učitelje in uradnike slovenske, kateri so sto mislije zlagajo in jo hočejo izvršiti pomagati, da se do-

govori določben načrt, ki se slavi vladi predloži, tako tudi čas in mesto prvemu slovenskemu tabornu na štirskem Slovenkem in za to voli izvrševni odbor."

Hrovaška regnikolarna deputacija v Pešti se že precej moško drži. Ogrji hočejo imeti za akcipna stroške 3 milijone in 700 tisoč gold, Hrvat pa ne ponujaše kot poldrugi milijon. Uradnike hočejo imeti Hrvati same domače; od ogerskega ministerstva, v kterem ima sedeti tudi en Hrvat, čerjo imeti vse dopise v hrvaškem jeziku. Krepko se vedejo tudi zastran Rata; po nikakom jo nočejo izročiti Ogram.

Vnanje države.

V Belogradu je bila to dni modrijaka obravnava z zatoženci zaradi umora kneza Mihaela. 13. jih je vseh skup in šo dva da sta na avstrijskem Srhakem (v Novem Sadu.) Pokazalo se je iz preiskave, da so se bili obdolženci zarotili zoper rajnoga kneza zato, da bi mladoga Petra Karadzordžjo na knežji prestol posadili. Med zarotniki pa so samo nekteri vedeli, da gre za umor, drugi so mislili, da gre samo za to, da kneza spodijo. — Nar grozovitejši med vsemi, kteri so v Topčideru kneza čakali in nanj ali na spremstvo njegovo streljali, je Kosta Radovanović, kteri je ocmoglega in še skor urivega kneza šo s handžatom sekal. Nar več kriva za njim sta Stanoje Rogi in Lazar Marić *) Namen morivcev je bil, brž po umranostaviti novo vlado. — V košutujaku topčiderskem preiskujejo zdej vse, ker so našli sled, da je tam skritih 760 revolverjev, ktere so imeli razdeliti tisto noč po smrti kneza Mihaela med vjetnike topčiderske kaznovavnice, da bi se bili mesta polastili.

V Rimu se je razglasila na sp. Petra in Pavla dan bula (slovensko papežev pismo), s kterim se napoveduje občni cerkovni zbor za na 8. decembra 1889.

Dopisi.

Žalije 25. junija. — y — Brž ko ne, ni okrajne uradnije na Goriskem, ki bi bila gledé narodnosti ljudstvu tako pravična, kakor je naša v Ajdovščini. Ona ne dopisuje le prostemu ljudstvu po slovensko, marveč vsem, tudi omikanim, ki slovensčino ljubijo. Skoraj bi se reklo, da je naša uradnije skoz in skoz slovenška G. predstojnik Borghi, g. Kavčič, in še drugi uradniki so možaki, ki so vse časti vredni. Oni v djanji dokazujejo svetu, da po slovensko uradovati ni težko, šo se le hoče. Le en glas naš je to dni **) slišno osupnil. Slišimo namreč, da politični oddelček naše uradnije že letos odpade. Ako ima ta naprava nam princati toliko dobička, kakor je prinesla našim sosedom, (kranjskim) Ipavcem, povemo naravnost, da je mnogo boljše, da pri starem ostane. Skoraj vsakih 14 dni mora letati postojnski predstojnik v Trg po opravilih. Njegovi potni stroški zoesejo gotovo na leto več, kot letna plača našega predstojnika. In kako napeno je to za kmeta, ki mora po svojih političnih opravilih v Postojno tekati. Kdor želi pomanjšanja davkov, mora, se vé da, tudi želiti, da se pri uradnijah kje kaj prikrajša; toda s tako napravo, ki ni državi v dobiček kretu pa v očitno škodo, ne bo nikdo zadovoljen. Ako želi vlada kaj prihraniti, naj skrbi za to, kako bi se uradniška opravila zljajala in bolj po prostem uredila. Hrvatje imajo kratke pravde. Ko upnik dolžnika zatoži, da mu noče plačati, pokliče sodnik oba v sodnijo, ter vpraša dolžnika: Si li res dolžan? Ako taji, je treba, se vé da, dokazov. Ako pa naravnost spozna, da je dolžan, ga vpraša sodnik: Kodaj boš plačal? Odgovori, postayim, ob sv. Jurju. Potem nagovarja sodnik oba, upnika in dolžnika, za rok plačilni. Ko odločita dan plačila, reče sodnik upniku: Torej boš plačal do tega in tega dneva. Ako ne plačaš, pojdemo na tvoje promoženje in ti uzamemo toliko za dolg in toliko v kazen, ker nisi bil mož beseda, in te besede zapiše v zapisnik. Pride dan plačanja. Ako je plačal, priteče upnik povedat v sodnijo, da je plačal, da se one vrstice iz protokola izbrišejo; če pa ni plačal, stori se

*) Imena unih obdolžencev so: Ljuba, Pavel in Zjoka Radovanović, Simen Nenadović, Bogoslan Petrović, Atanazi Atanazković, Vidolje Ivković, Dara Jelović, Plagoje Patković in Ljahomir Tadić.

**) Šo le to dni?

hitro, kar je rečeno. Tako je brz konec prave. Pri nas pa je pisarij, komisij, kolekvoj, "šacing" in "tuk-zacung" brez konca in kraja. Kako je po tem takim mogočo državi in kmetu kaj prihraniti?

iz Solkana 1. julija. (Hesala v pravem času) Nedavno je tukajšnje županstvo prejelo in tudi dragevolje podpisalo kaj potrebno prošnjo, ktero je zložil v imenu občine Fr. grof Coronini, župan svetopeterski. Blagi njegov namen je, podpisov za omenjeno prošnjo po županijah nabirati in jo potem slavnom d. odboru podati. Prosi se namreč, da bi deželni zbor sedaj po postavo odpraviti blagovolil, po kateri morajo občine deželni denarnici povračati stroške za bolnišnice, poprejšnji postavi pa naj bi moč in voljavo sopot dati hotel, po kateri bi deželni denarnica dotične stroške spujadajoče na občine brez odškodnine plačevala.

Zalosti je čisto, kako da marsiktera srenja zaradi takega plačevanja trpi in si vedkrat pri nas boljšem gospodarstvu opornost ne more, ker jo bolnišnice skoraj vsi potrebni dnar potrebujejo. Zaveljo tega je ta prošnja, v imenu občine napravljena, zares beseda o pravem času, in ker ima tako dober namen, so jo najbrž, da se bojo vsi tisti županstva, katerim ni še v roke prišla, potrdila. Saj je dobri ter jo tudi v svojimi podpis, potrdila. Naj se tako bodo naši deželni poslanci naša želja upoznali in jih, kakor je upati, tudi po moči izpolnili.

Podpisani nikakor ne druzi, da se bodo ta prošnja v resni preudareh vzela in, ker je dobro preprčan, da se tudi slav. dež. odbor znanu volike zadrge, v ktero ena ali druga občina s takimi plačevanji vedkrat pride, sine se tudi najbrž, da omenjena združena prošnja, z županijskimi podpisi podprta, ne bude zastoj na vrata trkala. Če bi pa ne bilo mogoče tej prošnji popolno vgoditi, naj bi se po moči vsaj toliko storilo, da se prevelike butare v zgor omenjenem obziru občinam polajšajo in da se potreben napredek ljudstva in srenj ne zavira. Prav bi namreč, da bi deželna zakladnica bolnišnične stroške plačevala za vse tiste, ki so prisiljeni k trdnikom za krubom po svetu tisti, ker ga doma ne morejo najti, za tiste pa, ki bi jih občine v bolnišnico poslale, naj bi tudi one same morale plačati.

Hi konec pa si stejši v svojo dolžnost pi. g. grofa Coronini u očitno hvalo izreči za njegovo blagoduhno prizadetje, s kojim je omenjeno prošnjo napravil ter tako pokazal, da mu je blagor in sreča prostega ljudstva na srcu. Hvala mu gre tudi bolj, ker redki kakor belg vrane so tisti gospodje, posebno plemenitega stanu, ki bi se kakor velikodušni g. grof za blagostanje prostega ljudstva poganjali, akoravno bi mogli vsi dobro spoznati, da se le velič truda in zbuja ubožih trpičov na svojih mehkih blazinah topirijo.

Matija Doljak.

Domaci novicar.

(G. k. kmetijska družba goriška) bo imela 16. t. m. ob 10. u. d. izredno seje, v kateri se bodo presorejala pravila, da se predložijo ministerstvu. Volil se bo tudi nov tajnik.

(Za lomboto) v koristi zavoda zaneimarjenih otrok v Gorici, ktera je bila na sv. Peter na Travniku, se je oddalo 8893 listkov po 20 u. kr.

(Pri tukajšnji c. k. okrožni sodnici) je bila ni danes končna obravnava z dvema beneškima goljufoma, ki sta menjico (kambiale) pouorejala. Eden je obsojen na 6 1/2 let, drugi je nedolžen.

(Za profesorja zgodovine) na c. k. gimnaziji v Gorici je imenovan g. Franc Hafner, zdaj prof. v Celji. (G. H. je naš rojak, iz Sežane doma).

(Včeraj, 2. jul.) je bil v Gorici učiteljski zbor, ktereга so se vdeležili razun mestnih tudi ljudski učitelji šolskega okraja goriškega.

Skladovne ceste na Goriškem.

V 24. listu "Domovine" omenjeni načrt postave zastran teh cest je ta lo: Po navetu in s privoljenjem deželnega zbora Moje poknežene grofije Gorice in Gradišča in kot dostavek k postavi dne 29. a-

- prila 1884. (Deželni zak. z. VIII. št. 9.) videlo se mi je zankomati jako...
1. cesta od Gorice čez Ribenberg do Kobilja,
 2. " " " Ipavo čez Kobilj do Občina,
 3. " " " Ajtovčino do Nabrateine,
 4. " " " Komna do Voljadrage,
 5. " " " Kozana do Sežane,
 6. " " " Sežane do Kozine,
 7. " " " Barovica do Skofalj,
 8. " " " Dols do Derias,
 9. " " " Podgora do Strazana,
 10. " " " Povno čez Kviško do Karmina,
 11. " " " Bračana čez Dolnje do Kviškoga,
 12. " " " Trtica (Monsicovo) do Pradiciola,
 13. " " " Ronk do Vilcova,
 14. " " " Viška do Bolvecora,
 15. " " " Tapoljana do Cervinjana,
 16. " " " Gradnja do Ogrija,
 17. " " " Solkana čez Capovan do Dolnje Tribače,
 18. " " " Capovana do Kantila,
 19. " " " Kozarske do Pustice,
 20. " " " Volč do Podbrda,
 21. " " " Tomina do Kobarida,
 22. " " " Kobilca do Logov.

(Konec priš.)

Gospodarska mrvica.

(Potarnost kraj.) Na mehki jorjani poti. vleče konj 300 funtov, da davniti kamion 600 fut., na trdi 1600 fut. na prav debri cesti pa tudi 3000 fut. To vonda, samo volja, če je cesta celo ravna (horizontalna); ker se pa take ceste zelo redke, so na naj boljši cesti navadno ne more vsi nakladati za enega konja, kakor samo 1200 do 2000 funtov. — Po reki, ktera silno teče, vleče eden konj 15 — 16000 fut. na počasi tekoči pa 55 — 8000 fut. na vodotoku (kanalu) pa tudi 160.000 fut., in še več. — Poprek vleče konj na vodotoku blizo 400 krat več, kakor na slabi cesti, in 60 krat več, kakor na naj boljši cesti.

Frhencel. Blt.

Umri v Gorici

Magdalena Graziani, 44 l., kuharica, za očulo; Franc Kaja, 41 l., krojač, za pljučno; 19. Katarina Svanca, 2 l., m., r. k., mrtva otrok, za vnet. meig.; 20. Agata Zera, 36 l., kmetica, za legerni; Helester Narduzzi, 64 l., krojač, za srbico; 21. Bogumund Srebrnik, 24 l., mizar, za tuberkulozno; 22. Alojz Juhca, 40 l., obrtnik, za? — 23. Gemilda Bauer, 1. m., mladenk, prv. otrok, za bolezijo; 24. Ana Zanutič, 17 l., uradnik, za pl. tuberk.; Alojz Gasparini, 36 l., predac, za pl. tuberkulozno; 25. Tomaž Cakič, 45 l., kmet, za oboje; 30. Marija Paulin, 30 l., kmetica, za golami.

Borsni kupa 1. julija. Metall. 57:60; narodno posojilo 63; London 115:65; adzjo srebra 112:75; cekini 5:50.

Loterijske številke. V Gradcu 1. t. m. 50, 27, 36, 22, 44.

Ustanova vredenstva G. J. S. 2. Z. Drugi Val sp. prihodnjič. Prosta večkrat kaj.

Flastinski obliž (flaster).

iznajel ga F. Token, dober za rane, ulcnu (široj) in ozeblino. Ta flaster ima med vsemi enakimi nar. več zdravilno moč in je vreden, da se šteje za prvega med domačimi zdravili; nobena liža bi ne smela biti brez njega. — Poskušnje, ki so se delale s tim obližem po bolnišnicah, so pokazale, da se daje v njim v kratkem času za dobro in brez škodljivih nasledkov ozdraviti ne le vsakoršne rane, temuč tudi občasna nlesa (kronični tdr), če jih kdo že tudi 10 do 15 let ima. — Ravno tako se je izkazala posebna moč tega obliža tudi pri nar. hušjih ozeblinah. Turi, kakoršni koli, smolika (žlezni otok) in tako imenovani črv ne potrebujejo, če se ta flaster rabi, kot malo dni, da dozore in da človek ozdravi. — Glavna zaloga za naše kraje je v gosp. Ludovik Kärnerjevi lekarnici (apoteki) v Gorici na Travniku. — En veči kos valja 50 soldov, en manjši 25 soldov. — V Cervinjanu se dobiva pri g. Lovisoni.